

Varlık Felsefesi: 2. Hafta

Metafizik I. Kitap (A=Alfa): Duyum, Deney, Sanat, Bilgelik

-“Metafiziğin” Birinci Kitabı 10 bölümden oluşmaktadır. 1. Bölümde bilgeliliğin ya da bilimin ne olduğu üzerinde durulmaktadır. Bilgelik, ilk ilkelerin ve nedenlerin bilimi olarak tanımlanır. Böyle bir bilgi ya da bilim insanın bilme yeteneğine bağlı olarak ortaya konulduğundan, bu bölümde özellikle bilme türleri ve bilgi düzeyleri üzerinde durulur.

-Aristoteles insanların her şeyden önce bilmek için bilmeyi arzu ettiklerini belirterek, gerçek bilginin önceliğini vurgulamakta ve bunun kanıtı olarak da duyuların, özellikle görme duyusunun işlevini gösterir.

-İnsanın bilgilenme süreci, hiyerarşik olarak en aşağı ve basit duysal bilgiden, tekil şeylere yönelik deney ya da gözlem bilgisine, pratik olarak teknik ve beceri bilgisi olarak sanat bilgisine ve nihayetinde teorik olarak ilk nedenlerin ya da ilkelerin bilgisine doğru gelişir.

-Aşağıdan yukarıya doğru zihnin etkinliğinin çeşitli biçimleri arasındaki hiyerarşiyi meydana getiren şey, “niçin” hakkında gitgide artan bilgidir. Bir bilme tarzı, nedenleri ya da ilkeleri araştırmaya yönelik olduğu ölçüde sıradan deneyin ya da gözlemin koşullarından kurtulur, pragmatik kaygılardan uzaklaşır ve uzak nedenlere bağlanır. Ve bu ölçüde bilme tarzı mutlak bilim ya da bilgi idealine yaklaşır. Mutlak bilim ya da bilgi ise, özü itibarıyla ilk nedenler ve ilk ilkeler bakımından doğrunun bilgisidir. Bu bilim ya da bilgi ise Felsefenin kendisinin incelediği Bilgelikten başka bir şey değildir. İlk felsefe (veya Metafizik) ilk nedenlerin bilimi olduğundan, ilk Varlığın ya da Tanrının kendisinin bilimi olacaktır. Çünkü her varlık ve akılsallığın temelini oluşturan şey, var olan her şeyin tüm nedeni olan Tanrıdır.

-1. Kitabın İkinci Bölümüne felsefenin mahiyeti, yani ne türden bir bilgi biçimi olduğu ve kimlere bilge denileceği üzerinde durulur.

-1. Kitabın Üçüncü Bölümünde Aristoteles kendisinden önceki filozofların bütün varolan şeylerin temelinde olan nedenlerin bilgisi olarak ilk ilke (arkhe) ya da töz araştırmalarını ele alır. Formel neden, maddi neden, fail neden ve ereksel neden incelemesi yapılır.

-1. Kitabın Dördüncü Bölümünde Platon öncesi filozofların (Empedokles, Anaksagoras, Leukippos, Demokritos) araştırılması yapılır. Ve Beşinci Bölümde bu araştırma farklı filozofların (Pythagorasçılar, Elealılar) görüşlerinin değerlendirilmesi ile sürdürülür.

-1. Kitabın Altıncı Bölümünde Platon’un idealar kuramı ele alınır. İdealar ve duysal şeyler arasında Platon ortaya koyduğu ilişki biçiminin analizi yapılır.